

Με αφορμή **2 προβλήματα** Ιστορίας της Επιστήμης

Σε τρεις πράξεις

Πράξη 1^η A. Camera Obscura

Η αλήθεια είναι ότι δεν είμαι σίγουρος ποιος και πότε χρησιμοποίησε αυτόν τον λατινικό όρο για την περιγραφή του « σκοτεινού θαλάμου».

Η συσκευή όμως περιγράφεται ήδη πολύ πριν το Λάτιο αποκτήσει γραφή. Συγκεκριμένα σε έργα του Κινέζου Μο-Τι (εκλατινισμένο Micius ή [Mozi](#) 470-391 Π.Κ.Χ.) και στον [Αριστοτέλη](#) τον Σταγειρίτη (384-322 Π.Κ.Χ)

Θα εύρισκα πολύ αιρετική μια άποψη περί αλληλεπίδρασης αυτών των εντελώς ξένων –κατά τη γνώμη μου- ρευμάτων , αλλά ούτε είμαι ο κατάλληλος να επιχειρηματολογήσω ούτε είναι αυτό το θέμα μου.

Πού όμως αναφέρει ο Αριστοτέλης για σκοτεινό θάλαμο;

Σε κάποιο από τα λίγα έργα του που έχω διαβάσει θυμάμαι ότι υπάρχει μια μεταφορική πρόταση-την οποία ελπίζω σύντομα να εντοπίσω πάλι- στην οποία παρομοιάζει την γνωστική διαδικασία με την διεύρυνση μιας οπής σε σκοτεινό δωμάτιο. Κάθε διεύρυνση όμως του φωτισμένου κυκλικού εμβαδού αντιστοιχεί και στην αύξηση της περιφέρειας του ορίου σκότους- φωτός.....

Πέρα από αυτή την μεταφορά υπάρχει άλλη μια γνωστή και πολλάκις σχολιασμένη αναφορά στο ψευδο-Αριστοτελικό έργο «Προβλήματα» και συγκεκριμένα στο ΙΕ πρόβλημα

([ΟΣΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΜΕΤΕΧΕΙ ΘΕΩΡΙΑΣ](#)) σελ 133-140.

Δεν έχω εντοπίσει άλλη αναφορά σε όσα από τα έργα του Αριστοτέλη με αναφορές στη Φυσική Φιλοσοφία έχω πρόσβαση [Μικρά Φυσικά, Όργανο (αναλυτικά πρότερα και ύστερα), μετεωρολογικά, Περί ουρανού, Περί ψυχής, Μετά τα Φυσικά] Δεν είμαι ο ειδικός αλλά διατείνομαι ότι όποιος πιστεύει το αντίθετο δεν είναι δύσκολο να μου υποδείξει την αναφορά για να αποδεχτώ την πλημμελή αναζήτησή μου.

Για τα «Προβλήματα» και η wikipedia αναφέρει στο τέλος ότι δεν είναι έργα Αριστοτελικά . Αλλά και όλες οι μεγάλες βιβλιοθήκες καταθέτουν την επίσημη αυτή άποψη ότι το βιβλίο δεν είναι έργο Αριστοτελικό.([δείτε την περιγραφή](#))

Δεν είμαι σίγουρος ότι όντως τον συγγραφέα τον έλεγαν Αριστοτέλη και έζησε γύρω στο 250 Π.Κ.Χ – όπως κάποιοι Ιστορικοί ισχυρίζονται- αλλά με έχουν πείσει ότι ο Συγγραφέας είναι Γνώστης των στοιχείων του Ευκλείδη και μάλλον και του χαμένου έργου Οπτική του Ευκλείδη που γεννήθηκε τη χρονιά που πέθανε ο Σταγειρίτης.

Εκτός από το πρωτότυπο έχουν διασωθεί τουλάχιστον μια ακόμα μετάφραση μεσαιωνική και μια παραποιημένη (παράφραση) επίσης μεσαιωνική. Ίσως υπάρχει και κάποια βυζαντινή αλλά δεν το έχω ελέγξει. Υπάρχουν μεταφράσεις στην Αγγλική αλλά τα Google Books δεν έχουν προεπισκόπηση του 1^{ου} τόμου όπου υπάρχει και το εν λόγω Πρόβλημα XV. (μόνο τον β τόμο έχουν ελεύθερη προεπισκόπηση Problems Aristotle Harvard University Press). Για Νεοελληνική μεταγραφή δεν νομίζω πως ενδιαφέρθηκε ποτέ κανείς.!?

Η επόμενη αναφορά σύμφωνα με τον A.C. Crombie συναντάται στον Καμάλ αλ-Ντίν αλ-Φαριζή (πέθανε το 1320 Κ.Χ) και τον Γερσωνίδη στη Δύση (την ίδια εποχή). Και οι δυο βασίστηκαν πάνω στις παρατηρήσεις του ΙΕ προβλήματος στο έργο που παρέπεμψε. Και οι δυο περιγράφουν το μέγιστο μέγεθος (οπή από βελόνα) ως οριακό για την αναπαράσταση ειδώλων με ευκρίνεια και χρησιμοποιούν τις συσκευές για παρακολούθηση εκλείψεων...

Για τις μετέπειτα τεχνικές λεπτομέρειες κατασκευής του «σκοτεινού θαλάμου» μια επίσκεψη στο [λήμμα φωτογραφία και την Ιστορία](#) της στη wikipedia αρκεί και δεν έχω κάτι να προσθέσω.

Υπόσχομαι σύντομα την 2^η πράξη: Rainbow

Γκενές Δημήτρης